

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 37
від 01 липня 2020 року

Про проект Закону України
“Про внесення змін до Бюджетного кодексу України
(щодо плати за здійснення процедур
зовнішнього забезпечення якості вищої освіти)”
(реєстр. № 3186 від 06.03.2020)

Головним Комітетом з опрацювання цього законопроекту є Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

У законопроекті шляхом внесення змін до Бюджетного кодексу України пропонується віднести плату за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у окремий вид надходжень спеціального фонду Державного бюджету України. Ці надходження пропонується спрямувати на організацію і забезпечення діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, його членів, Голови, заступників Голови, секретаріату, галузевих експертних рад; покриття витрат, пов'язаних із здійсненням процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти та інших повноважень Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, зокрема витрат, пов'язаних із залученням експертів та інших осіб до здійснення цих процедур та повноважень.

Крім того, у прикінцевих та перехідних положеннях законопроекту пропонується внести зміни до окремих норм Закону України “Про вищу освіту” в частині приведення його у відповідність зі змінами до Бюджетного кодексу України, а також удосконалення процедури акредитації освітніх програм закладів вищої освіти.

Відповідно до п.2 Пояснювальної записки метою законопроекту є більш чітке врегулювання питання щодо надходжень до державного бюджету, пов'язаних із здійсненням процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти.

Головне науково-експертне управління, розглянувши законопроект, висловило щодо його змісту такі зауваження та пропозиції.

1. Зокрема, його фахівці вважають, що назва законопроекту “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо плати за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти)” не повною мірою відповідає його змісту, оскільки у проекті передбачені зміни також до Закону України “Про вищу освіту”.

Крім того, виглядає не зовсім коректним застосування у назві проекту уточнення “(щодо плати за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти)”, оскільки Бюджетний кодекс України регулює питання зарахування й розподілу надходжень від визначеної у проекті плати, а не її встановлення.

2. В оновленому п. 2 ч. 2 ст. 22 Закону України “Про вищу освіту” пропонується визначити джерелом фінансування діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, поряд з коштами державного бюджету, *плату за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти* (акредитації освітніх програм, інституційної акредитації закладів вищої освіти, акредитації незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти), у розмірі, що визначаються нормативно-правовими актами, які регулюють порядок здійснення відповідних процедур.

У цьому випадку видається некоректним розмежування зазначеної плати та коштів державного бюджету, оскільки така плата відповідно до нового п. 13⁹ ч. 3 ст. 29 Бюджетного кодексу України включається до джерел формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині доходів, а, отже, є коштами бюджету. У зв'язку із цим коректніше зазначити про таку плату як джерело фінансування діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти у складі коштів державного бюджету.

До того ж, формулювання оновленого п. 2 ч. 2 ст. 22 Закону України “Про вищу освіту” *“визначаються нормативно-правовими актами, які регулюють порядок здійснення відповідних процедур”* не відповідає принципу юридичної визначеності норми, оскільки, зокрема, не визначено суб'єкта прийняття такого акту.

Варто також зауважити, що вказані новий п. 13⁹ ч. 3 ст. 29 БК та оновлений п. 2 ч. 2 ст. 22 Закону України “Про вищу освіту” містять дещо різні назви зазначеної плати, а саме:

“плата за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (акредитації освітніх програм, інституційної акредитації закладів вищої освіти, акредитації незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти) Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти» (новий п. 13⁹ ч. 3 ст. 29 БК);

“плата за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (акредитації освітніх програм, інституційної акредитації закладів вищої освіти, акредитації незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти)” (оновлений п. 2 ч. 2 ст. 22 Закону України “Про вищу освіту”).

Наявність навіть незначних відмінностей між схожими приписами може мати наслідком проблеми у застосуванні відповідних положень на практиці, а тому є небажаною.

3. Питання, яке пропонується врегулювати у новій ч. 3 ст. 22 Закону України “Про вищу освіту”, відповідно до якої “плата за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти зараховується на рахунок Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, відкритий в органі Казначейства України, і використовується у порядку, встановленому бюджетним законодавством”, належить до предмету регулювання бюджетного законодавства, а не вказаного Закону.

4. У законопроекті пропонується відмовитися від видання *сертифікатів про акредитацію* освітніх програм, натомість запровадити внесення *рішень про акредитацію* до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), що зменшить адміністративне навантаження на Національне агентство, пов’язане із проведенням процедур акредитації (п. 3 Пояснювальної записки). Разом з тим, відповідні новели до ст. 25 Закону України “Про вищу освіту” потребують узгодження з іншими положеннями цього Закону (ч. 4 ст. 25-1, ч. 13 ст. 44, ч. 6 ст. 46) та положеннями базового Закону України “Про освіту” (ч. 2 ст. 30). Відсутність зазначених пропозицій не узгоджується з ч. 8 ст. 90 Регламенту Верховної Ради України, згідно з якою “якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі “Перехідні положення” цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекті. До законопроекту додається перелік законів та інших нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття”.

Міністерство фінансів України не підтримує зазначений проект Закону. Його реалізація, як зазначається в експертному висновку, впливатиме на дохідну та видаткову частини Державного бюджету України. Однак визначити вартісну величину впливу зазначеного законопроекту на показники Державного бюджету України не є можливим у зв’язку з відсутністю вихідних даних щодо кількості та вартості процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (акредитації освітніх програм, інституційної акредитації закладів вищої освіти, акредитації незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти), які проводитимуться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Суб’єктом законодавчої ініціативи у порушення вимог статті 27 Бюджетного кодексу України не подано фінансово-економічного обґрунтування з відповідними розрахунками.

Окрім того, Міністерство фінансів України звертає увагу, що у Державному бюджеті України видатки на утримання Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти плануються та здійснюються за повною економічною класифікацією як бюджетної установи.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції не підтримує цей законопроект у запропонованій редакції, оскільки вважає, що положення законопроекту потребують суттєвого доопрацювання.

Так, у разі прийняття запропонованих змін, на думку Міністерства освіти і науки України, здійснення планових та бухгалтерських операцій за різними

видами надходжень Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти буде відбуватися за різними схемами, що невиправдано ускладнить їх адміністрування та потребуватиме складного переформатування бюджетного процесу.

Підкомітет з питань вищої освіти, розглянувши та обговоривши на своєму засіданні 15 червня 2020 р. зазначений законопроект, а також, беручи до уваги висновки Головного науково-експертного управління, Міністерства фінансів України, Міністерства освіти і науки України, рекомендує Комітету з питань освіти, науки та інновацій визначитися щодо нього шляхом голосування.

Враховуючи зазначене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо плати за здійснення процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти)” (реєстр. № 3186 від 06.03.2020), поданий народними депутатами України Крульком І.І., Бабаком С.В., Кириленком І.Г., Констанкевич І.М., Совсун І.Р, Павленком Ю.О. та іншими, повернути суб’єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити це Рішення Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, який головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

С.В. Бабак